

УДК 687:371.896:006.83(045)

Удосконалення виробничого асортименту швейного підприємства

Григоренко І.В.

кандидат технічних наук

Вінницького торговельно-економічного інституту

Київського національного торговельно-економічного університету

Дзюмак М.А.

кандидат сільськогосподарських наук

Вінницького торговельно-економічного інституту

Київського національного торговельно-економічного університету

У статті розглянуто процес управління виробничим асортиментом шкільної форми. Складено обліковий перелік асортиментних одиниць шкільної форми. Проаналізовано структуру асортименту виробничого підприємства. Представлено формування асортименту дитячого одягу за сезонністю, призначенням, показником функціональної типізації. Запропоновано комплексне вдосконалення виробничого асортименту шкільного одягу.

Ключові слова: виробничий асортимент, шкільна форма, глибина, ширина, конкурентоспроможність.

Григоренко И.В., Дзюмак М.А. УСОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ПРОИЗВОДСТВЕННОГО АССОРТИМЕНТА ШВЕЙНЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ

В статье рассмотрен процесс управления производственным ассортиментом школьной формы. Составлен учетный перечень ассортиментных единиц школьной формы. Проанализирована структура ассортимента производственного предприятия. Представлено формирование ассортимента детской одежды по сезонности, назначению, показателям функциональной типизации. Предложено комплексное совершенствование производственного ассортимента школьной одежды.

Ключевые слова: производственный ассортимент, школьная форма, глубина, ширина, конкурентоспособность.

Hryhorenko I.V., Dzyumak M.A. IMPROVEMENT PRODUCT RANGE OF GARMENT ENTERPRISES

The article describes the process of managing product range of school uniforms, compiled a list of accounting uniforms, analyzed the structure of the range of industrial enterprises. Presented by the formation of the range of children's clothes by season, purpose, functional indicators typing. It proposed a comprehensive improvement of the production range of school clothing.

Keywords: product range, school uniform, depth, width, competitiveness.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Для задоволення споживачього попиту на шкільну форму швейні підприємства України розширюють асортимент, часто скорочуючи терміни проектування нових моделей, що безпосередньо впливає на якість та конкурентоспроможність готових виробів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Наукові праці Є.Б. Коблякової, Г.П. Бескоровайної, Т.П. Тихонової, І.А. Лукашевої, Ж.А. Юсупової присвячені вдосконаленню процесу проектування дитячого одягу, методів маркетингових досліджень ринку споживачів і автоматизації процесу формування асортиментних колекцій шкільного одягу. Однак питання вдосконалення виробничого асортименту одягу для школярів із точки зору формування раціонального набору шкільного одягу ними не розглядалося.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). У даній роботі питання вдосконалення виробничого асортименту шкільного одягу розглянуте не тільки на основі традиційних досліджень системи «дитина – одяг – зовнішнє середовище», а і досліджень споживчих переваг школярів та їх батьків із позиції платоспроможного попиту. На нашу думку, такий підхід дає змогу чітко поставити завдання вдосконалення виробничого асортименту шкільного одягу найбільш імовірного з погляду надійності наступної реалізації та формування нових сучасних колекцій шкільного одягу.

Виклад основного матеріалу дослідження. Розробка підприємницького проекту підприємства, що передбачає створення нового або вдосконалення наявного підприємства з виготовлення шкільної форми, почи-

нається з визначення його місця в системі ринкових відносин, що склалися, шляхом створення стратегії цілей розвитку.

Асортимент шкільної форми є складним технічним об'єктом. Прогнозування структури асортименту шкільного одягу забезпечує відповідність між пропозицією продукції і попитом на неї.

У процесі управління асортиментом шкільної форми, що випускається швейними підприємствами, пропонуємо вживати такі заходи:

1. Провести ревізію наявного асортименту шкільної форми, прийняти рішення про конструктивні зміни товарів і технологію виробництва та щодо доповнення товарного асортименту новими моделями шкільної форми і вилучення окремих комплектуючих шкільної форми з виробництва.

2. Контролювати вплив зовнішніх чинників: зниження і підвищення попиту на окремі моделі шкільної форми на певних сегментах ринку, зміни товарної пропозиції конкурентів, удосконалення технології виробництва підприємства.

3. Здійснити технічні дослідження шкільної форми і процесів її споживання залежно від потреб і позиції підприємства на вітчизняному ринку.

4. Забезпечити необхідну інтенсифікацію зусиль для формування попиту під час оцінки, створення та пропозиції нових моделей шкільної форми і подальшого стимулювання попиту на неї.

5. Здійснити пошук ідей нових моделей асортиментного ряду шкільної форми.

6. Забезпечити координацію зусиль та максимальну оперативність дій протягом усього процесу розробки нових моделей шкільної форми.

За розрахунками в обліковий перелік асортиментних одиниць шкільної форми в середньому входить 10 позицій, відповідно, і широта асортименту шкільної форми – 10.

Для уточнення інформації автором додатково проведено анкетування батьків школярів з урахуванням сезонного попиту. У ході дослідження для збору первинної інформації було опитано 50 батьків дівчаток молодшого шкільного віку. За результатами обробки анкет була встановлена певна тенденція в кількісному співвідношенні асортиментних одиниць у гардеробі (табл. 1).

Із результатів дослідження можна зробити висновки, що серед дівчаток молодшого шкільного віку в демісезонний період найбільше користуються попитом жакети, сарафани, блузки і штани. У літній період більш популярними є блузки, шорти, юбки, сарафани. У зимовий період гардероб дівчаток переважно складається із жакета, штанів, гольфа.

Опитування споживачів дало змогу проаналізувати асортимент одягу для дівчаток за ознаками призначення і сезонності одягу. Сезонний одяг розділено на демісезонний, літній і зимовий. Встановлено асортиментні одиниці, які ще кілька років будуть затребувані на ринку і наявність яких у гардеробі дівчинки забезпечить його раціональність.

Визначення найбільш прийнятних наборів одягу на основі вхідної інформації являє собою послідовний розрахунок вагомості різних варіантів із наявної безлічі, на основі даних платоспроможного попиту та переваг споживачів.

Процес формування раціонального набору шкільного одягу містить ресурси та переваги споживачів і включає:

- відомості про статевовікову групу школярів;
- дані про погодні умови, в яких буде експлуатуватися проєктований набір;
- дані платоспроможного попиту та переваг споживачів, що враховують регіональні особливості характеру споживання.

Таблиця 1

Результати аналізу асортиментних одиниць для дівчаток молодшого шкільного віку з урахуванням сезонного попиту

Асортиментна одиниця	Демісезонний одяг	Літній одяг	Зимовий одяг
	Частка від загального обсягу асортиментних одиниць, %		
Штани	16,8	11,35	27,9
Юбка	15,5	15,8	10,4
Жакет	30,1	14,8	32,5
Сарафан	11,05	15,7	13
Гольф	12,2	–	16,2
Блузка	14,35	25,85	–
Шорти	–	16,5	–

Таким чином, сформована структура виробничого асортименту шкільного одягу за принципом комплектності, на нашу думку, забезпечить розробку асортиментної політики підприємства з урахуванням відповідності між пропозицією продукції і попитом на неї. Розглянута група споживачів шкільного одягу має свої вимоги до стилю і оформлення виробів у комплекті.

У стильовому рішенні комплекту перевага віддається класичному і спортивному стилям, оскільки вони найбільш забезпечують модні відчуття зібраності і зручності в робочій атмосфері школи. Узгодження речей у комплекті відбувається за принципом пропорційного співвідношення та пластичного поєднання форм.

Ураховуючи пропозиції споживачів щодо формування колекції шкільного одягу, розробимо різні варіанти наборів шкільного одягу залежно від погодних умов. Для цього необхідно визначити вхідну інформацію про сезонну приналежність набору шкільного одягу, а саме: особливості формування предметного складу набору відповідно до природно-кліматичних умов; добору раціонального пакета матеріалів відповідно до умов експлуатації.

Кількість прошарків одягу в області тулуба залежить від погодних і сезонних умов експлуатації, їх можна визначити відповідно до гігієнічних вимог. Розподіл предметів одягу за прошарками для дівчаток і хлопчиків старшого шкільного віку представимо в табл. 2.

Таблиця 2
Розподіл предметів одягу в області тулуба за прошарками

Номер прошарку	Предмети одягу	
	для хлопчиків	для дівчаток
1-й прошарок	білизна	білизна
2-й прошарок	сорочка, гольф	блузка, гольф, плаття
3-й прошарок	жилет	жилет, сарафан
4-й прошарок	полегшена куртка, жакет, кофта, кардиган	полегшена куртка, жакет, кофта, кардиган
5-й прошарок	утеплена куртка, пальто	утеплена куртка, пальто

Кількість прошарків одягу в області ниж-

ніх кінцівок, як правило, становить два-три. До предметів одягу 1-го прошарку належить білизна, до предметів одягу 2-го прошарку для хлопчиків належать штани (джинси) або комбінезон.

Під час розроблення варіантів наборів шкільного одягу для дівчаток слід ураховувати, що незамкнута конструкція пальто, плаття, спідниці зумовлює значну рухливість повітря під одягом і вентиляцію простору під ним. У зв'язку із цим певна частина поверхні стегон і гомілок зазнає систематичного переохолодження. Це може сприяти, по-перше, швидкому охолодженню всього організму, по-друге, виникненню місцевих специфічних захворювань, тому комплекти шкільного поясного одягу для холодної пори року передбачають використання штанів (джинсів) або комбінезону.

Для виконання основної захисної функції одяг повинен мати певний тепловий опір, повітропроникність і гігроскопічність. Таким чином, предметний склад набору шкільного одягу, його конструкція і структура матеріалів залежать від природно-кліматичних умов: температури повітря, наявності атмосферних опадів і наявності вітру.

Календарна тривалість навчального року становить дев'ять місяців і включає осінь, зиму та весну. Для розробки варіантів наборів одягу погодні умови, що можливі протягом навчального року, були об'єднані в п'ять груп, які відрізняються значеннями температури навколишнього повітря, наявністю опадів і вітру. Дані групи погодних умов і особливості структури пакета одягу в них представлено в табл. 3.

Таким чином, для різних погодних умов потрібна певна, притаманна тільки їм комбінація гігієнічних властивостей шкільного одягу, що впливає на предметний склад комплекту шкільного одягу та структуру тканини.

Для вдосконалення асортименту шкільного одягу залежно від погодних умов побудуємо чотирирівні матрицю виду: $A [m, i, p, l]$ (рис. 1).

На рис. 1 матриця виду: $A [m, i, p, l]$ містить змінні: $m - 1...62$ – варіанти комплектів шкільного одягу; $i = 1...14$ – повний асортимент шкільних виробів для хлопчиків і дівчаток, отриманий за даними дослідження автора; $p - 1...5$ – погодні умови експлуатації шкільного одягу; $l = 1...2$ – стать дитини.

Для вдосконалення асортименту шкільного одягу шляхом формування нової колекції шкільного одягу залежно від погодних умов

запропонуємо можливі варіанти комплектів шкільного одягу. Дані варіанти складені автором окремо для хлопчиків і дівчаток, про шарку матриці, що містять варіанти наборів шкільного одягу для різних погодних ситуацій, розташовані послідовно.

Реалізація процесу формування раціонального набору шкільного одягу дає змогу оцінити попит, що характеризується коефіцієнтом S_i різних наборів шкільного одягу.

Коефіцієнт попиту, отриманий за результатами дослідження, також є кількісною

характеристикою набору шкільної форми, що фактично купується, та дає змогу оцінити платоспроможний попит споживачів, S_i .

Коефіцієнт S_i , визначений відповідно до переваг споживачів, дає можливість вивчити індивідуальні переваги, %.

Для оцінки кількісних характеристик переваг споживачів і реальної купівельної спроможності потрібно побудувати чотиривимірну матрицю:

$$S = [i, j, k, l], \quad (1)$$

Таблиця 3

Погодні умови та особливості структури комплекту шкільного одягу протягом навчального року

Погодні умови	Особливості погодної ситуації			Кількість прошарків комплекту одягу	Особливості структури комплекту одягу
	Температура повітря, °С	Наявність опадів	Наявність вітру		
Спекотно	+23 і вище			1 – 2	наявність опадів або вітру не впливає на структуру комплекту одягу
Тепло	+18 +22	–	до 2 м/с	2 – 3	наявність опадів або вітру не впливає на структуру комплекту одягу
Прохолодно	+10 +17	+	2–7 м/с	3 – 4	застосування вітрозахисних і вологозахисних матеріалів в одязі 4-го прошарку залежать від наявності опадів і вітру
Холодно	+9–3	+	2–7 м/с	4 – 5	підвищення ролі теплозахисних властивостей одягу всіх прошарків; застосування вітрозахисних і вологозахисних матеріалів в одязі 5-го прошарку незалежно від наявності опадів і вітру зумовлене кількісними й вартісними особливостями комплекту шкільного одягу
Дуже холодно	– 4 –10	+	більше 7 м/с	5	першорядна роль теплозахисних властивостей одягу всіх прошарків; застосування вітрозахисних матеріалів незалежно від наявності опадів і вітру зумовлене кількісними та вартісними особливостями комплекту шкільного одягу; другорядна роль вологозахисних властивостей матеріалів одягу 5-го прошарку

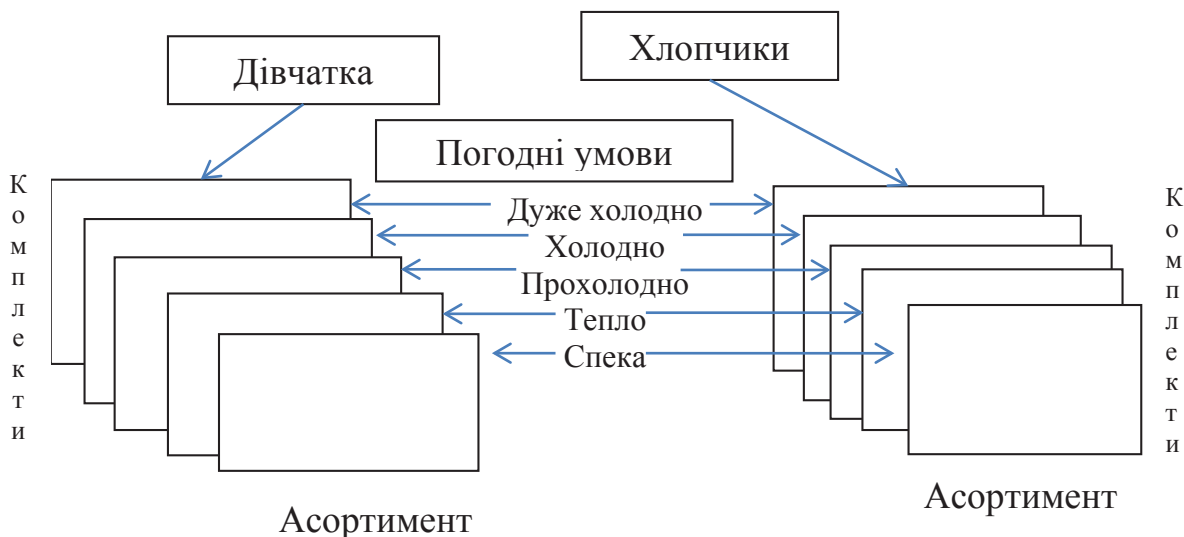

Рис. 1. Матриця комплектності шкільного одягу залежно від погодних умов

де $i = 1...13$ – повний асортименти шкільних виробів для хлопчиків і дівчинок, отриманий за даними дослідження;

$j = 1...4$ – вікова група (у цьому випадку – клас) дитини;

$k = 1...2$ – досліджуваний вид попиту (платоспроможний або надання переваги);

$l = 1...2$ – стать дитини.

Формування раціонального комплекту шкільного одягу відбувається на основі формули 2 за алгоритмом (рис. 2):

$$R = A * S, \quad (2)$$

де A – матриця можливих варіантів одягу залежно від погодних умов;

S – матриця попиту (платоспроможний попит і переваги споживачів).

Величина коефіцієнта попиту та місце розташування варіанта набору шкільного одягу на впорядкованій гістограмі платоспроможного попиту дають змогу оцінити ймовірність його наступної реалізації, а аналогічні дані впорядкованої гістограми споживчих переваг – привабливість із погляду школярів та їх батьків, обираючи в рейтингу п'ять комплектів, що отримали найвищу оцінку.

На основі гігієнічних вимог до одягу для дітей старшого шкільного віку та дослідження залежності складу пакета одягу дітей даної вікової групи від умов експлуатації розроблено структуру чотиривимірної матриці комплектності шкільного одягу залежно від погодних умов і визначено склад її елемен-

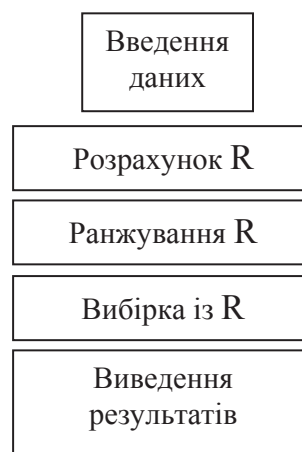

Рис. 2. Алгоритм процесу формування раціонального комплекту шкільного одягу

тів для п'яти погодних ситуацій експлуатації шкільного одягу.

Висновки з цього дослідження. На основі результатів дослідження вивчений платоспроможний попит і переваги споживачів під час формування набору шкільного одягу. Установлено, що коефіцієнти попиту різних видів одягу в бажаному наборі шкільного одягу, що фактично купується, здебільшого не збігаються. На підставі даного факту й асортиментів предметів шкільного одягу, отриманого за даними дослідження, розроблено чотиривимірну матрицю попиту для опису кількісних характеристик переваг і реальної купівельної спроможності споживачів.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Смольянинов А. Методи аналізу асортиментного портфеля підприємства / А. Смольянинов [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.iteam.ru/publications/marketing/section_28/article_2963.

2. Системы менеджмента качества. Требования: ISO 9001:2008 [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://www.viepp.ru/wp-content/uploads/ISO_9001.pdf.

3. Савіцький А.В. Взаємодія виробника і споживача у підвищенні якості продукції та зміцненні її конкурентних позицій на ринку (на прикладі легкої промисловості) / А.В. Савіцький // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. – 2015. – № 4. – Т. 2. – С. 54–57.